

Títol: Com hauria de ser una Sala d'Observació de Dades Obertes?

- Dia: 8 de juliol
- Hora: 11-13h
- Lloc: Sala Margarita Salas del Canòdrom

Objectius de l'activitat:

- Marc teòric i anàlisi d'experiències existents, com el Cybersyn, que puguin inspirar aquest model.
- Imaginar i definir com hauria de ser una Sala d'Observació de Dades Obertes pensada per a la ciutadania: un espai obert on es puguin fer preguntes a les dades i obtenir respostes que ajudin a entendre millor la realitat urbana. Així com explorar quin rol hauria de tenir aquesta sala, quines funcionalitats hauria d'oferir, quin tipus de dades hauria de contenir i com es podrien fer servir per generar coneixement col·lectiu i impulsar la presa de decisions informades.

Presentació de la Marta Pérez Verdugo:

La Marta Pérez Verdugo és graduada en Psicologia per la UAM i ha cursat màsters en Neurociència i en Filosofia. Actualment, realitza la seva tesi doctoral al grup IAS-Research del Departament de Filosofia de la Universitat del País Basc/Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU). La seva recerca actual explora com el disseny tecnològic modela l'agència i l'autonomia humanes en l'ús de plataformes digitals des d'una perspectiva interdisciplinària que inclou les ciències cognitives, la filosofia de la tecnologia i la Interacció Humà-Ordinador.

La Marta Pérez centra la seva presentació sobre com hauria de ser una sala d'observació de dades obertes analitzant els següents conceptes:

- Sala
- Observació
- Dades

SALA

El Cybersyn té present que la mateixa configuració de la sala marca les activitats que passaran a dins, com el disseny i governança de l'economia d'un país.

Dos possibles conceptes guia en les ciències cognitives:

1. Affordances (psicologia ecològica, Gibson): les persones no perceben objectes, sinó les **possibilitats d'acció** que aquests ens brinden, que sempre són relatives al cos que les percep. Així doncs, les affordances són relatives als cossos que les perceben, no tothom percep l'entorn de la mateixa manera. Hem de pensar en la diversitat de cossos, la història de cada una, les seves violències, etc.

Exemple lligat al Cybersyn: botonera sense lletres per poder incloure moltes persones.

2. Assimilació / Acomodació (psicologia del desenvolupament, Piaget)

Les persones aprenem a interactuar amb entorns nous a partir de processos en equilibri:

- **Assimilació:** tinc esquemes d'interacció que em permeten saber com interactuar amb l'entorn.
- **Acomodació:** procés de modificació i desenvolupament dels nostres esquemes per poder interactuar amb l'entorn.

Volem que la sala s'assimili a espais que la ciutadania ja coneix (per exemple, una biblioteca, una plaça pública,...) o volem un espai completament nou, que no s'assimili a estructures ja conegudes que requereixi un procés d'acomodació?

El disseny imposa cert grau d'heteronomia sobre les persones que entren a la sala. Volem dissenyar de forma oberta per permetre altres usos o interaccions? Volem un disseny molt rígid?

OBSERVACIÓ

Observar no és una acció passiva de processament d'informació, es necessiten certes habilitats en relació amb altres activitats. En aquest sentit, ens podem preguntar quines habilitats són necessàries per a l'observació de dades?

L'observació està mediada tècnicament. No és neutral. En aquest sentit, pren especial rellevància la representació que fem de les dades i quin grau de transparència, de construcció i de quines maneres podem relacionar-nos-hi.

DADES

Algunes preguntes que ens podem fer:

- Com es construeixen les dades obertes? La recollida està mediada tècnicament, diferents mètodes corresponen a diferents possibilitats de biaixos i errors.
- Què es visualitza i qui ho decideix?
- Com es visualitzen les dades de fonts diferents i com dialoguen?

Així doncs, una sala d'observació no és únicament per observar, sinó que també està oberta a l'anàlisi, la participació, la conversa i la decisió.

La presentació sencera està penjada a la [pàgina de l'activitat](#).

A continuació, Fernando Oliver, estudiant del MIT, ha compartit els aspectes tècnics del Cybersyn. Entre d'altres ha explicat el funcionament inicial del Cybersyn i com s'ha adaptat en el marc de l'exposició "[Com dissenyar una revolució: la via xilena del disseny](#)". Ha posat un èmfasi especial en com les cadires tenen botons que interactuen amb les pantalles. Als anys 70, els botons canviaven les diapositives que es mostraven a través de cables, amb un *delay* de 30 segons. En el marc de l'exposició, el delay s'ha reduït a un segon.

A través dels botons de les cadires podies accedir a menús sobre categories (per exemple, sector químic, econòmic,...). Així doncs, des de la mateixa cadira podies interferir en el que es mostrava a les pantalles.

Seguidament, el Pau Balcells de l'Oficina Municipal de Dades de Barcelona, ha compartit algunes visions de futur: en l'àmbit municipal, s'està pensant una sala d'observació de dades, però restringida a la gerència municipal. Ja existeix una sala a escala de ciutat compartida per situacions d'emergències (mossos, etc.). Es plantegen si podria reproduir-se aquesta sala per ús ciutadà. Alguns punts que posa sobre la taula:

- A Barcelona hi ha molta tradició de treball amb dades obertes, respectant les dades personals. De fet, Barcelona ja publica les dades amb diferents nivells i formats (dada bruta, report - resum de dades (intentant que hi hagi poca mediació),...).
- Comenta també que la capacitat tecnològica és cada vegada menys important, ja que la necessitat rau a planificar i fer les preguntes adequades a una Intel·ligència Artificial. Així doncs, temps enrere, saber codi era molt més important que a dia d'avui.
- Les revolucions tecnològiques fan que tot avanci molt ràpid, així que pensar un disseny a dia d'avui a dos anys vista fa que el disseny ja pugui quedar obsolet.
- És important que les dades obertes puguin integrar-se en els diversos processos de participació. Així doncs, caldrà mediar perquè es tingui present en el disseny i el plantejament de la ciutat. Caldrà molta pedagogia.
- La IA generativa es podria emprar per poder facilitar la utilització de les dades a perfils no habituats en el seu ús.

A continuació, s'ha realitzat una dinàmica participativa dividida en dos grups per imaginar-nos com hauria de ser una Sala d'Observació de Dades oberta a la ciutadania. Cada un d'ells ha abordat un dels següents eixos:

- **Disseny** físic de l'espai incloent la part logística.
- **Contingut i interacció** amb les dades

Les conclusions de cada grup han estat les següents:

Disseny físic de la sala:

Primer de tot, des del grup han pensat en possibles formats de la sala. Han apostat per un format físic, ampli i flexible que contingüés elements manipulatius que permetessin pensar millor. Així mateix, hauria de ser transparent i integrar diferents nivells d'interacció. En paral·lel a l'espai físic, caldria la creació d'un format digital.

L'espai físic hauria de poder funcionar de formar estable i de forma mòbil. L'espai físic estable hauria de ser modelar i flexible per permetre la participació del disseny. També hauria de ser seqüencial, caldria passar per 1 o 2 espais previs que prepararessin a les participants per interactuar amb les dades. L'espai físic mòbil podria utilitzar-se per fer tallers i fer arribar la sala de dades a múltiples indrets. Per fer realitat els espais caldria una anàlisi prèvia i una posterior consulta per acabar convertint-los en una realitat.

Caldria crear una itinerància per facilitar l'accés als espais, traduir-los a múltiples idiomes i desenvolupar una mediació per facilitar diferents nivells d'expertesa. L'espai hauria de ser compatible amb la presa de decisions dels òrgans de govern i acompanyar la presa de decisions ciutadanes respectant sempre la normativa de privacitat vigent.

Contingut i interacció amb les dades:

Abans d'endinsar-nos en el contingut de les dades, el grup de treball ha decidit conceptualitzar una mica l'espai i el públic: l'espai hauria de poder ser online, però també físic amb possibilitats de replicació. Així doncs, es podria crear un model físic de sala que després es pogués replicar a qualsevol plaça d'un barri, biblioteca,..., aquest fet fomentaria la descentralització de l'accés a la informació. Un espai online permetria, per exemple, posar un QR a punts d'interès per poder conèixer més dades que s'hi vinculen (per exemple, un QR prop de les papereres per conèixer on s'ubiquen totes les papereres de la ciutat). El públic que podria tenir accés a l'espai hauria de ser el més ampli possible. Es posaria un especial focus a organitzacions socials, universitats o expertes en comunicació, però l'espai hauria de poder-se adaptar per a qualsevol persona que tingués interès en les dades.

En termes de contingut de dades es va aposar per temes com la diversitat, l'habitatge, la participació cultural de persones joves no nascudes a Catalunya, la privatització d'espais de Barcelona o la contaminació. Es va donar pes a la integració de dades col·laboratives a la sala, l'enllaç amb la ciència ciutadana i la promoció de la creació de noves bases de dades. Així mateix, es va apostar per múltiples formats de dades i per crear espais on mostrar històries del passat que ens permetin decidir sobre el futur.

Les dades podrien estar classificades segons temes recurrents i temes d'actualitat i totes elles haurien de venir contextualitzades.

Seguidament, des del grup es va reflexionar sobre com es podria interactuar amb les dades i es va concloure que les dades haurien de servir com a ingredient per posteriors deliberacions ciutadanes. Després de la deliberació, la mateixa sala et podria dirigir als llocs adients on poder fer reclamacions a partir de la deliberació feta o enllaç amb la plataforma Decidim per impulsar, per exemple, un pressupost participatiu. Des de la sala també s'hauria de poder demanar l'expansió de bases de dades o

actualitzacions de desagregacions. També es podria incloure un Chatbox ètic (per exemple l'Àlia) per poder interactuar amb dades obertes de l'estat.

Després del treball per grups, s'han exposat les idees de cada un d'ells i s'ha conclòs que les idees vinculades a l'espai físic i aquelles lligades al contingut del mateix podrien integrar-se fàcilment per acabar donant forma a una sala d'observació de dades que pogués acabar sent també operativa.